

VECS KOKS – MĀJVIETA DABAS DAUDZVEIDĪBAI!

Jo vecāks kļūst koks, jo vairāk tā lapotnē, zaros un stumbrā rodas mājvietas neskaitāmiem organismiem. Varētu teikt, ka vecs koks ir dzīvāks par dzīvu! Saglabājot vecos kokus, mēs savā apkārtnē piesaistām lielu dabas daudzveidību.

Maijvabole

Salnsprīzmeša kāpurs

Ozolu astainītis

Ozolu zefīrs

Laputs

Ozolu mūķene

Desmitpunktu mārīte

Lapotne

Ozola lapotnē dzīvo simtiem kukaiņu. Ar ozola lapām barojas naktstauriņa – ozolu mūķenes (*Lymantria dispar*) – kāpuri, dažādu sprīzmešu kāpuri, arī maijvaboles (*Melolontha melolontha*). Lapu sulu sūc laputis (*Aphidinea*), savukārt pašas laputis apēd desmitpunktu mārītes (*Adalia decempunctata*). Ozola lapotnē, jo īpaši galotnes daļā, visu savu mūžu pavada dienas tauriņš ozolu zefīrs (*Favonius quercus*), savukārt cita dienas tauriņa – ozolu astainīša (*Satyrion ilicis*) – kāpuri barojas ar ozola lapām.

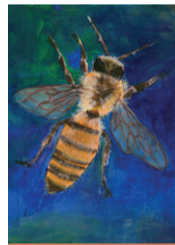
Melnais stārķis

Lieli, dzīvi zari

Spēcīgajos zaros ligzdu var uzbūvēt melnie stārķi (*Ciconia nigra*) un citi lielle putni.

Medus bite

Lieli dobumi

Pirms cilvēks pieradināja medus bites (*Apis mellifera*) dzīvot stropos – tās mītinajās lielos koka dobumos.

Brūnais garausainis

Gareniska plaisa vai atļupusi miza

Šādas paslēptuves būs lieliska dienošanas vieta sikspārņiem, piemēram, brūnajam garausainim (*Plecotus auritus*).

Lapkoku praulgrauzis

Liels dobums ar prauliem

Plaši dobumi ar prauliem ir daudzu vaboļu dzīves vieta. Tajos var atfistīties arī īpaši aizsargājamā vabole – lapkoku praulgrauzis (*Osmoderma barnabita*).

Ozolu kalīcija

Parastais plaušķērpis

Saules apspīdēts stumbrs un zari

Uz saules apspīdēta stumbra aug dažādi ķērpji, piemēram, parastais plaušķērpis (*Lobaria pulmonaria*) un reti sastopamā ozolu kalīcija (*Calicium quercinum*).

Meža pūce

Lielā gaura

Vaļējs, vidēji liels dobums

Lielā dobumā var ligzdot meža pūce (*Strix aluco*). Ja koks ir ūdenstilpes tuvumā, tajā var ligzdot arī lielā gaura (*Mergus merganser*) vai citas pīles.

Dzilnītis

Nelieli dobumi

Nelielos dobumos ligzdo mazie dobumperētāji, piemēram, dziļnītis (*Sitta europaea*).

Plaisājošā rūtainē

Vidējais dzenis

Lielu dimensiju sauss zars

Lieli, sausi zari ir substrāts plaisājošajai rūtainēi (*Xylobolus frustulatus*). Šādos zaros dobumus mēdz kalt vidējais dzenis (*Leiopicus medius*).

Ozolu cietpiepe

Košā zeltņore

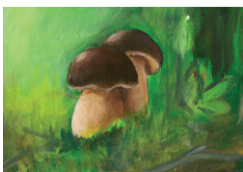
Stumbrs

Uz stumbra aug dažādas piepes, piemēram, ozolu cietpiepe (*Phellinus robustus*). Uz ļoti veciem ozoliem var atrast īpaši aizsargājamo košo zeltņori (*Hapalopilus croceus*).

Ozolu lācītis

Ozolu baravika

Sakņu zona

Ozola sakņu zonā aug sēnes, kam ir mikorīza ar ozola saknēm, piemēram, ozolu baravika (*Boletus edulis f. quercicola*).

Informatīvo lapu sagatavoja biedrība "Annas koku skolas biedrība" (www.kokuskola.lv)

Teksts: Maija Grandāne

Zīmējumi: Tatjana Ābelīņa

Makets: Ilze Bojāre

Projekts "Ainavas runā. Dabas daudzveidība Latvijas ainavās" veltīts Latvijas simtgadei un tiek īstenots ar Latvijas vides aizsardzības fonda un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas finansiālu atbalstu.